

Ai Stoc

Tomáir ó maille, Coláiste na hIolrsoile, Gaillimh, Úá Cúp i n-eagair

Spráit Nua. Leabhar 5. Uimh 1.

1928.

Úá pişinn a luac.

Cúrrai an tSaois

ms na Canadás.

Is fada aonair do na hÉireannais as truall aip na Canadár le gheim a mbéil a baint ainsíodh vóibh féin ann. San oíchean aonair déag téigeadh an-éamhré vioibh go dtí Talam an Éirs, agur go mór-mór ar Connach Port Láirge, mar is follur ón dán bheag atá "Seacht Siolla an Amáin." Ar feadh ríseáin ran aonair rin, ni Talam an Éirs ar gabáil le teibhír Port Láirge i scíppair na hÉaglaise! Ach tá fáidh ann ias, is fhoré atá bun fhoróideáin aip flioicté na bhFranncais ann, mar is ias na Franncais a céad-truall aip na tír rin ar an Éoirp agur a céad-éamhré fúda ann. Nil léigeadh na innriúin ríseil aip a bhuair na Franncais de thuath agur v'ainm ran reacmhád agur ran oíchean aonair déag as taibteal agur as cup eolair aip an tír agur as iarráidh an éifeidhm catoliceis a chraobhsgaoileadh ann. Caill riad é i láp na hoíchean aonair déag. Leigeadh do na Sasanais é baint vioibh marí miong fachar vóic aon luac a bheit vóibh aip a feilb. "Cia an mait túinn an fáradh mór leic-orópe rin?" appa Voltaire. U'feapar an tuigint a bhi as na Sasanais agur a chonád rin oppa, is luacáin an tír acu intiú é.

Franncais agus Sasanais.

Cia marí tá an ríseal ríip an úá éime rin intiú in p na Canadár! Tá, so ófhlair ar, taobh is fhoré coip de, timcheall Quebec agur Montreal, 'na tír com Franncais is tá an Franncais féin agur com catoliceis is tá Éire, agur uaróin piar, Ontáio, agur na "tionsca nua," Manitoba, Alberta, Sarskatchewan, Winnipeg, 'na talam Sálta agur teanga agur nórá na Sasanais i n-uactar ann—go fóill. Is iongantae rathúibh na réigiúnin rin, le haighairí cinniúneacha go mór-mór—"ioltáin an domhain" a tugtar aip amanná—agur is riap annriú a roítar na "Nimiseis" a tágair iarrteach in p na Canadár aip an Éoirp agur aip na Stáit. Binn talam le fágail i n-airgeann annriú aip an té aip ton leip é Sasanais agur é faochrú le hallúr a énáin. Tá catraíoch bheagach annriú ran áit naé marí acht fáradh fice nó veicé mbláin ó fom. Cé gurb iau bunaú na Sasanais atá i n-uactar go fóill ann agur a teanga marí "teanga oifigeannáil" ann, binn curu marí Rúiseach is Seapmáineach is pleácta eile as cup fúda ann le giorú. Binn Éireannais ag teact iarrteach ann; agur, cap aon tóipeam eile. Binn Franncais aip an ríseal-Canadár, aip an taobh coip den tír as cup fúda ran taobh riap. Tá úá buaird na bhFranncais-Canadár Seacúntacháin ré na bainte móra, fágann ré gheim aip an talam agur isé is feapar duibhseach agur vitcheallacht sá feabhrú. An tóipeam iuto, isé is mó clann! An Franncais coip agur riap, ní hannaham úá níos, eáig ónuine déag, fice páirtí aige. Is lóngairdeas é naé órann ann aé deirneanáin páirtí! Is ias is lóngairdeas clann de éineadháca bána an domhain. Marí ghead airin rin, is aca béis na Canadár fór, san aon amhréar, coip agur riap. Tugtear rin intiú do na Sasanais agur an ríseal-ole agur faltanáin a bhi iom na úá éine fadó, tá ré as fár agur as "ul. i meadu aip.

Seán agus nua.

Binn ceangal bprátheacair agur cairdeara, níos naé iongnaid, roip Franncais na ríseal-Canadár coip agur na Franncais atá imigte amach riap go dtí na talatai nua. Tá cumann aip bun ag Catoliceis Franncaise Montreal le cabair agur curiú a tabhairt úa níos aonair na mbláin aip éraen príomhála aip fud an iarráidh ag tabhairt cuairdha aip gád áit a ófhlair coimteacáit ní fgoil, no clocháin, no páiríte Franncaise le fágail. Dailgeann na daomh ríomha in gád áit le fléar agur fáarta a tabhairt vóibh—rínneoir mait atá ag Franncais, péibhí áit ran domhan a ófhlair riad! Anúir aonair éairítear fíobháiní Franncaise ó Ráipir. Victor Fortin, i ndeontas leóthá agur v'fóillris ré cinniúr aip an mór-éamhré reo ran Revue Des Deux Mondes (Samain agur mi na Nollag 1927). Phionom-Impleadar na Frannce an Revue reo agur léigear in éinte thír na domhan é.

Ná hÉireannais.

Cia an tionsca nua a cúrp an cinniúr reo oírmh nuaip a léigis mé go leor tagairt ann do Mumint na hÉireann, agur tagairt naé cairdeanait! Sé náma an Franncais in p na Canadár an t-Éireannáin, náma a teangan agur náma a éperdon! An t-Éireannáin Dúibh agur a flioicté, ó Déal Feirme agur Dolly'r Dhráe, os obair i na gaird a éperdon agur a teangan, an "Saeðeal" ar deirfeachte agur iarráidh na hÉireann ag obair i na gaird a teangan ra fgoil agur ra teampall. Ni bacam leip an éeadh tóipeam. Nil riad in-leigir. Acht an tóipeam tóipeam. Ba mait liom copr-flioicté aip aip Victoria Fortin v'airítmá.

As cup fáilte ríomha i n-áit-áitíde, "do (Aip lean. aip leat. a 3).

SÁR-UÍSHOAR.

Pádraic Ó Conaire,
a ríomh "An Chinn Séasach,"
"Seacht mbuaird an Eamháis
Amae," pp., pp.

AS Seoladó i Scúpáit 1 náriainn

(Aip leanamhant).

Aé binn inpreáct eile aip an ríseal trácht mbeirtear aip éupaé amuis le linn ríomha, agur an fáirige corrúigte. Teagmáis lá den tróit rin liomha pointt bláthanta ó fom. Cuairt mé roip go hinn Meádom, ó Cill Rónáin, an lá aipite reo le meiteall feap idir a soc. Bí 'n lá pácaé mait i n-apúinseacáit aip aip n-airtír roip túinn, sír so marí an fáirige beagán glamae, agur fhoícheamh. Inip Meádom san teagmar. Bí fum a teact aip air san morth tráct mbeadó ná fír focta ac, faoi'n am rin, bí'n gála éigíte ní ba látope agur an fáirige ní ba ríomha agur níos déar an éopairleacht do bhi airíte leip an airtír aip air a amprí. Bí ríomhó taoille le linn a bheit ann agur bí ré ceapúigte ag curt vóibh marí i láthair so sciuméocáit ré le na linn rin, marí beath saot 'r taoille ón gceártó céadu. Bí pointt mait vóime cinniúigte aip an tráig agur gád uile ónuine aca as tabhairt a báramla féin. Bí curu aca a' pád nac marí ré i n-apúinseacáit reólád agur curteile as tabhairt a mear cé'n t-am ip vóine a mbéadó ré ac gád aon vóine vóibh so mbéadó ré ciatlúairí gluairpeacht. Ó mo cleactaí aip maraigte eolgsaraí Ógánn tá mé lán cinné nac gádád vo ónuine fachtaír a bheit aip a óul amac leo lá aip bheit i mbéadó marí aca aip aip fáirige agur tám a fíor aca, so dtí fiú'n opholair, céaptó 'tá riad i nuon a bheanam agur, vóibh rin, ní ceapt vo ónuine mí-cólgád iao a bhortú ná molad leo a óul amac nō gád a óul lá den tróit reo agur, aip an óbhád rin, níos óubairt mire vóine, sír so marí óul móri agam a óul abaire. Faoi vóipead rocpuríseach aip incheacáit agur amac linn. Ba cupac truáip i agur cíopead mire i mo fúidhe ra tileadó, ac, nuaip vo bionáip acaír amac, vo époíeadar síob beag te feol aip a toraí agur cíopead mire i mo fúidhe aip an rear deiríte agur éairí an t-íomhánóp do bhi armin riap i m'ait ra len-a gádail le marie páma, feirteigte aip éogha ra tileadó marí ríúin. Cupa rin eap-r'-darrí ruibhail fúinn. Bí'n gád aip lagóid beagán aé vóis tonnraíca móra, áilne vóicléacá aí luargáid anuas ophain, trearná aip g-cúrra. Do éarradó an ríomhdeoir ríon a' cupairg i na n-áigair reo gád uile níoméadó agur d'éigíseacáit rí i n-áigde aip bhuairc na tuinne, a ríon i n-áigde 'gur a deirfeadó le fánard agur, annriú, fíor leictí 'ran gclair aip a cíul aip cup rítealaíca cúbair uaití aip gád taobh leip an bplúib do éigíte rí vóine. Aip a bealaíc fíor plúor na tuinne d'éigíseacáit a deirfeadó i n-áigde agur craictas mé féin agur an ríomhdeoir go h-áro or cionn an urge agur rin ag bhealnú aip an gcuirte eile vóine fúinn, amac fúinn, agur é maectanaí agairí bheir aip éairéil an cupairg cop'r naé otuitfeamuir fíor i na mullage. Tráct mbfiodh an tonn rin tóipeam vo ónúigeanair aip aip gceárra aip, agus ionrám go vian aip feadh cupla pláit eile, ní go mbeadó oppainn a óul éistí an aicillivedéacé éateona le rinn féin a éopaint aip an (Aip lean. aip leat. a 3).

Cúrrai an tSaois

(ár lean. ó leat. a 1).

thinn an tataip Daptien tagairt an-láiríon von Séapleannán a bí cunta ar bun ag éléir na n-éigeanneacé ar éléir agur ar pobal na Frainneacé" ("persécutons organisées par le clergé irlandais contre les prêtres et fidèles de langue française.")

"An ionrúidh atá tá déanam i naísháid a vteangan agur a ghearradh, ní i Sarana oifigeachas; is iad ip ciomhac léi na fír bürde, díream píoptarúnae a táinig ar Eíinn."

"An cosád atá fuagairt imr na Canadáip agur imr na Stáití ag árto-éléir na n-éigeanneacé ar teangeal na Frainneacé." (Sa taobh thír ériú de na Stáití, Rhode Island, Vermont, Maine, tá na mílte ip na mílte Frainneacé ar Canadá cunta futa agur tá an rgeal céadna reo na cír aéramh ann. Tá cosád éigin fá láthair ar riubal, Stát Rhode Island roin na Frainneacé agur an t-earbog ó hÍsceabha, agur an cír tá pléite réa ra Róm.)

"Le céad éigin bliain, tá na n-éigeanneacé ag tréigint a vteangan fém agur ag slacaú le teangeal a namhá agur luict a gclaoirote; na milliún de mhuintir na hÉireann a táinig go hAimeirciaca, níos fír riad vilip tá rean-teangeal fém agur in Spáinn leó, do péip mara cítear túinn imr na Canadáip, na Frainneacé a huit ag claoirote go daingean oisócarach leir an uplabhra a fuair riad óna reacáit rinnír píompa."

"Tá an t-áit reo i gceapta ra mbliain 1908. An bliain rin, bí an Caisleán Doupne imr na Canadáip, agur o'fuagair rí i gCathédral Notre-Dame i gCaití Móntréal, catáip Frainneacé, sup é an Déapla an teanga ba éapta a huit ag Catoilicis Límpíaca Sarana go lúp; ó bí an chreideamh céadna aca, sup céadta an teanga céadna a huit aca fheirim. Cír ré reo na Frainneacé le cutaí; acht do péip coraileachta, glac na hÉireannais leir."

"Ir fíor so bpuil ap seirfí fealtóipí (pénégach) fém agáinn, a ionpairsear a Scóta agur a téigear ipteacá i gScampa na namhá, ag cailleamaint chreidimh agur teangeal; acht ir fíordí iad reo a comhaiméam 'na nooraenáibh agur 'na bpiéiribh i mears Frainneacé na gCanadáip; acht mara leir na hÉireannais, ip 'na milliúnibh a cítear tú iad a comhaiméam, an méad aca náp fíad rearáim i naísháid an Déaplaícaip agur an Sallácaír a bí tapt timéall oppa, agur atá ag lisonaí teampall na vprotaftún i n-ameiricá móruí."

as leiseas

Ní beag an méad rin. Dír níosig, vteigtear "na tabairt breit ap an céad rgeal go mbriúann an taobh eile opt." Ir fíordí an taobh eile den rgeal reo feiceál; an ragart ar Eíinn, ní te buntóid Éigeanneacé, agur pobal aige amuic annín, auro aca 'na n-éigeanneacé agur auro aca na bpiéiracé, neart le déanam aige, é ag iarráidh an méad macteara ip ir fíordí leir a déanam, San son am aige, ná fíordí aige, ná fíordí an déanam, díl aige i vteangeal naé bpuil aige o'foghlum acé é ag rád leir na Frainneacé; "ná bpuil Déapla agan, ná náp céapct go mbead?" Ac caifíodh mé a rád so bpuilim leir na Frainneacé amacé ip amacé, pan aðbair cláirí an reo atá aca. Náp bpiéirí iad reo a leigear? Ná bpiéirí an mactar reo agáinn, a bpuil tarbháidí aca imr na Canadáip, iud eicín a déanam? Ir iongnaí liom náp táinig auro de Frainneacé Canadá annreo ariam ag iarráidh focal conganta agur combairte, focal a cló-buaileach ap na páipéaraid tall, agur a éigfeadó i míl táp muinntir fém annín so bpuil auro mact agáinn i n-éigean nac chreideann supb é dualgar an Saeolír cap leir rean-teanga Catoilicacé a macta agur "teanga a namhá agur luict a gclaoirote" a gsaipreath agur a foimleachá ap iud an domhain.

LIAM Ó DRIAIM.

an Breitheamh

Feap a bí a' dul an bótaip lá, agur connacá ré lapair mór ap leat-taobh an bótaip, amacé pojme. A' teat ruar do so uti an áit, éuala ré an guth a' tabairt iptis ra lapair.

"Tabairt amacé ap reo mé," atéip an guth.

"Cén caoi a bpiéadófann?" appan feap.

"Cír mala ap báppi na cleite, agur cír ipteacá éigiam é, baéa mé píor ra mala, annín féadfa tú mé tabairt amacé"

Fuair an feap mala, cír píor ra lapair na cleite é, agur fáit píor ipteacá ra lapair é.

Ói tarrains na cleite amacé do líom feiceáidh deas an síor ap an mala, feap píor ré amacé ap agairt an fír agur dubairt:

"Márhoéa mire anoir tú."

"Tuige a márhoéctá mé, agur sup mé a fábairt t-anam?" appan feap.

"Ní cumhíngéear ap a mact hén do iud ap bít," atéip an feiceáidh.

"Caireap Breitheamh a tabairt ann," appan feap.

"O'aile," atéip an feiceáidh, "ip deacair cup ruar do Breitheamh."

Scoimhseáidh annín an Breitheamh a fágáil ag na céad tri iudai a carparó dhoibh ap an móbair.

Ní fáthadar i bpiad a' riubal, sup táinig-eataip ruar le bó bám, a bí ag idé péip ap bpiúac an bótaip. O'mhíngseáidh iud mara bá móbíl bpiéadófann?

Táig an bó a' fíomháigáidh agur tarp éap tamaill, dubairt:

"Ní cumhíngéear ap a mact fém do iud ap bít. Rug mire laos ip fíe, agur cír laet mact le sac laos aca, acé táin le bá bliain san laos san laet agur táin le mabhu a anoir agur enap a dualóid leob:

"Ní cumhíngéear ap a mact fém do iud ap bít. Táim-re a' tabairt toradh mact le móraí bliadanta, agur tá mé le seaprad agur le dósáid a anoir."

An t-áit iud a capadh dhoibh, rionnaí agur ceapct ma béal aige.

"Seap," atéip an feap.

"Ó," atéip an rionnaí, "ní benn aon céad agus le déanam lib."

"Breitheamh atá uainn," atéip an feap. "Ir deacair cup ruar do Breitheamh," atéip an rionnaí a' rearáim.

Leagáidh a rgeal 'or a comhain, mara rionnaidh leir an mbó agur leir an gceann uball. Agur dubairt an rionnaí:

"Ní cumhíngéear ap a mact fém do iud ap bít."

"Tá mire dualte a anoir," atéip an feap,

ac' fíomhán an rionnaí apírt, agur dubairt:

"Ní fágáim aon tuigint ra rgeal go bpeice mé an áit."

Táim-ríad ap air so dtí an áit a pairb an Lapair, agur bí ré annín comhíngach ip bí apírt.

"Tabairt ríad ap air so dtí an áit a pairb an Lapair, agur bí ré annín comhíngach ip bí apírt.

Rinne an feiceáidh amhar, agur nuair a bí ré iptis, dubairt an rionnaí leir an feap:

"Fág ann anoir é, ní tós ap é mairí man leat fém é," agur táim-ríad ré leir.

MÍCHEÁL Ó CADAIN,

Coláiste na nGaeilge,

Saillim.

EADAC AR FEADAS.

MÁ'S MIAN LEAT CARRAIDH
FÍOSANTA FÁSÁIL AR A LUAC
TEIRIS SO TEAC : : :

MÁIRTIN US DHRAONAD,
SRÁID NA SIOPAI,
1 nSAILLIM.

AS Seoladó i gCúraí 1
náráinn

(ár lean. ó leat. a 1).

Seó éan tonn eile. Do péip mara bpiúac ag deapú amacé i ndomhnaeáidh an trunndá capadh cineáil eile tonnraíca linn, do bhi le feiceáidh acaí mact uainn eip cionn na Gceann eile. Nuair do tuagairt ceamh acaí reo faoi deara do gníofír a noicéall le huit imtríte ap a bealaí rul tá píofíchead rí iad. Táirgeadó an riúpíteoir ag bpiúctána na n-íompámoipí agur, amanta, tráth mbioth an torth ag teannadh linn go meap, o'áitíngseáidh ré a ghlóp i na béisí; annín tóirgeadó na hiomphámoipí fém ag bpiúctá a céile ní go mbioth an cupacé ag léimis. Sup ag creacáid, mara iud a gceannraíonn ann, ní go rgoctamuir iad agur so rgeitíor de plimp faoi náip vteileadh. Ir iud an scoimhlinc reo leir na cinn móra ba mó bí dampréas. Tá bpiéadó iad a feiceáidh b'ámar, a b'feapí é acé tá mbátfaróidh inn. Tugáidh ap gceann linn ag iarráidh i a feacáint agur o'áip mbuaileadh reacáidh ra taobh, mara ap b'í tol. De é, bheadh an báir i ndán dúinn. Tug mé faoi deara go pairb an riúpíteoir ap creacáid le méid a inníde. Tuige ré go pairb ap mbáip náip mara bpiúac acaí a cípmí agur tá tagadó reacáidh ap bít ap a Breitheamh so mbátfaróidh inn. Tugáidh ap gceann linn ap éigin aon uair aighéan. Bí tonn le feiceáidh go hárto or cionn na Gceann eile agur, mara ip gnádaí i nam mara é, ba mór é a nuadáir agur a mbpiúteamhlaírt ap feadó tamaillín. Ba beag an mact rin agur, le hiompháidh boire, bí ré i miotc tuitim anuas oppainn. Cír an riúpíteoir rian feapagáidh ap agur é ap a biceall ag cuprón an cupací mara hagairt agur ip beag náip éipis leir tráth ap táinig pléars agur reciúro ipse, náip oimicéall. Sil mé fém go bpiúair mé duille de fhaoi vteigim faoiúim. Bí cíbair seal ag gluagáin aigil i mo timéall. Do époé an cupacé i fém ruar ap a leat vteigim, ag luargáid sup ag creacáid ap feadó tamaillín, agur annín cuit ri rlán ipteacá ra gcláir ap cíl na tuimne. Baór fíe é'n real beag ba meapa náip capadh linn gíob, tráth tagadó a lán aca go meap i ndáiridh a céile sup naé mbioth ionad aca an cupacé a cípmí mara bád ceapct eatóirca, go mbioth obair óamháraí aca go minic. Bí ap mbeata i dtuilleamairiut riuamh agur meirnis na fíomhá agur bí na tréite rin aca go fíomhá. O'ibhíngseáidh go riuamh San amhar agur bí gníorú na hoibre ro-mór le huit ag bheit ag fmuamead ap fíomhá.

Nuair do fíomháim cír Cill Rónáin agur go hambair ap flíse píbála do leigiméidh le mo fmuainte a dul riap ap air ap fánairdeacáit, ag mactnáim ap a fíomháim cír, agur cairfe me a atomáil, o'áitíngseáidh cír, agur cairfe me a atomáil, o'áitíngseáidh an daingréip, sup táinig aír t-airtíp go móri liom. I mo fíreidh ipf an umar fíreidh canabair rin, do bí ag lúbarnáigil agur ag creacáid le copairse duáinmáig na fíomhá agur ó fíor-fílagairt na dtónntaíca i na hagairt, do mochúigear ghlóip sup cumaícta na mara i bpiad níor bifeacáitse 'ná mara a o'áitíngseáidh aípmí pojme rin iad agur mochúigear, fíomhá, tá míté é i neart, go bpuil intleacht daonnaíte i doon i céannrú.

Vionn comh-aontaíct éíunn i mears fíomhá cupací ipf sacile cíp go leat fíomhá ríad agur oibhíngseáidh ríad le cíle san bpiúair. Sén t-íompámoipí a bpior ap an rear toradh an ceannaire oppa agur 'ré do cír agus leiríomh don éuro eile, i gcamnt ní i gcomháití, ap na neite a bpior mactanach a déanam agur oibhíngseáidh ríadair i n-comhfeacáit, ap an bpointte boire, do péip mara do hpiúctánaidh dhoibh. Tairbeáineamh na fíomhá comháineáca tá le tabairt faoi deara i mears na maruítóidh fíomhá reo, náé bpiúair ceaéit ó loingréip 'ná ó oide mara mara, an fíomhá agus fíomhá éíunn do cír tairfeacáit na fíomhá dhoibh dhoibh i n-óide.

1. nSAILLIM.

Feis Chonnacht

A COMÓRTHAR I nGALLUM MÍ IÚIL ISAOÍ 50 UAI 22A.D.

£200 I nDUAIRFEANNA

Le Tadhlaem Ugoair Fáil, Sgríobháir ag na Rúnaíde, "Teac na Dóirne,"
Dótar na Trága, Saillim.

Leabhra a Sgriobh
TOMASO MAILLE

AN GHAOTH ANIAR (3s.)

MAC DATHO (1s.)

Innsean nua ar an sean sgéal.

URLABHRAIDHEACHT

Agus

Gráiméar na Gaedhilge.

Cuid a L. (Fá éadach, 7s. 6d.), trácht ar Urlabhair (foghraigheacht) i gcoitcheann, agus ar chanamhna na Gaedhilge.

AN GIOLLA DUBH.
Mícheál O Máille. (2s.)

Iad uilig le fághail ó

Cómhlucht Oideachais na hEireann
89, SRAID AN TALBOIDIGH,
BAILE ATHA CLIATH.

CUMANN UNRUÁDAIS CÁTRAC
Baile Átha Cliat.

4 SRÍSÍ UACTARAC US CONAILL
1 mbaile Átha Cliat.

Comh daingean te Caireal na Rioise,
Comh Saeðealað te Teamhair na Dfhiat.
Comh ceann te aon ríleibh imr an gcomh
Cumann Unruádaí Cátrac Átha Cliat.
Connisimus i nÉirinn an t-airgead,
Bíor ag Seán buriðe inar a ðear,
agur berð an t-áð opaann fearta,
ac eall a berð agaunn aðaon.

An DÉAN FAILLÍSE SA SCÚIS

Hotel of the Isles

LITIR MÓR, SARUMNA.

Sæðið, fairrse, snám, loðanna,
lassac, báðoibreac, cró
gluaisteðn.

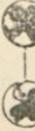
béili réitisté ar an bpointte.

Ó FORMÁIN **7 A COM**
CLÓDÓIRÍ **7 LUÉT DÍOLTA**
DÁIPÉIR AGUR LEAÐRA.
SRÁID NA SIOPAÍ, SAILLIM.

Uine aip dicit a uterptuigean "An Stoc" uairó no aip mait leir fuasra a cip aip, resmioðau re ag an Stiúrtóir
LIAM Ó DUACALLA,
Coláirte na holtroicte,
Saillim.

Marioir le gac áðbar resmioðta a tertiðear
ra bpráneðar cumpceap rgséala a
TOMÁS Ó MÁILLE,
Coláirte na holtroicte,
1 nGallum.

Trí an bporta - - 3/- ra mbliatdum.
" " " - - 1/6 ra leitbliatdum.

 An Stoc

1928.

NA CURSAÍ SAMHRAÍO.

So gearr tari éir tigseáet amadé do'n eagrán reo den Stoc cumpceap blátar leir na Cúppai Saeðilge i gColáirte na holtroicte, Saillim, i mbaile Cliat, i gCopeais agur i gColáirte Connacht ra Spidéal.

Ir mait an futo é na cúppai reo a berð ann, tóeanann riad maitear tari éumre aip so leor ðealað.

Do néip map tigseamuro, bérð plóto mór múniteóirí i nGallum le hágardó na gCúppai. Bérð caoi agur veir ag na daomh reo aitne ip eolur do cip aip a céile, agur bainfe riad tigseint ip tarbhe aip oifid agur bainfe a céile. Bérð go leor caoi acu le rin rin a tóeanam annpeo ran laptar. Aip na taobh eile, tá rún agaunn go scáife na mic-leiginn reo a ðear i nGallum an oipead amá agur ip fériorí leor amuig ra nGaeltaðt atá so fárring timcheall opta.

Da cip tóibh an méir reo a tóeanam ní amáin aip ron na Saeðilge réim aip le so utwse riad rgséal na Saeðtaðta marioir le n-a cúppai gseileasain agur le n-a bair róipealað. Bérð éuite veir acu leir an rtoróeap reo a tóeanam agur b'fúi tóibh fárcant leir an sceirt do tigseint. Anoir agur aip cloíteap slóp fánað aip ron na Saeðtaðta aip ip miðeas tóibh gceloipreann an slóp rin a tigseint. Cloíteap, le congnam Dó, níor mó fáne ñan am atá le tigseáet agur le so mbainfeap blásteannan píallíðar aip an rgséal, agur le so mbáðó daomh ann 'futo na tíre a ðear i nton an rgséal rin do pléróe agur do mímú go tigseamuro, ba cip go scáifeað aip scáife a tiocefar so Saillim an oipead amá agur ip fériorí leor tari ra nGaeltaðt. Ni éumfe ré aip tóibh mórán, agur ip luða a bainfe ré den tarbhe a ðear le fásgair acu rna Cúppai.

na feiseanna.

Tá obair na hfeireanna faoi lán t fedi
ip cípla reacftáin anuar agur ip mait

linn go bpuil ré le tábairt faoi vearpa go bpuil ag eipse go seal leo éuite áit. Marioir le Connacht, tá an veas-rséal le cloíteal aip gac áit roen ēige. Ir mór an obair a bñor aip na daomh a rtiúigsear na Feireanna reo, caiteann riad riop am ir aipsesto léite, ir gan tráct aip dicit opca nó mórán mólta a bñul óróib da éionn. "Aé ir uairle beart na bñataip," a deirtear agur rin teagars luét rtiúpta na hfeireanna. Tá an raoisal foðlað burðeac vñðta aip, agur 'na óairó rin ní deas ve rólar tóibh an pat mór a bñor aip a seudo obire agur ní deas ve rólar tóibh an feabhar mór atá riad a cup aip rgséal na Saeðilge. So mbuanusé Oia 'éuite duine tóibh bñápteaé pan obair uapair reo riop Connpháðóirí 7 Fáinnis, riop múniteóirí 7 rgseláirí, ir suða gearr go bñeice muro aip tceanga mâtaraða ra rurðeam í tuall vi to péip éuite éint.

SEAN-TSEÓDA ÓN nGAEDEALTACT.

(1). Seo tomair a fuairt mé ó feap-an-pórtá i tótaip Ísl. Éavaig:

Tóibh réas a éuairó aip ól;
Míor ólavat aip rgsellings;
Úi cuiptrún aip na feapair óga,
Ir óa pínginn aip na rean-feapair;
Leit-pínginn aip na mnáib óga,
Ir feoiplings aip na cailleacair;
Cé mear do gac éimeál a bñ ann?

An Feapgra: Úi feap óg amáin ann,
beipt rean-feap, reacftap (móir-feapeap) van, 7 beipt éailleac.

(2). Tomair ón duine céatona: 'Oéan rau ionlán a mberð gac focal ann a' toraig leir an litip F 7 a mberð cígs F ann.

Feapgra: Fniotað feap Fava, Failli-seac, Fuap.

Bionn ré aip boip,
Ir bionn ré aip bair,
Ir bionn ré aip báppi an éuaille
Slair;
Tigseann ré anonn
So Tip na Long
Ir tagann ré anall go tneopac,
veap.

Céarto é?

Feapgra: An ceo.

Seacit n-aorí an firi:—Naorðeanán (50 UAI 14 BL.)
Leanb (14—5 BL.), Macaom (5—12 BL.),
Ógán (12—19 MBL.), Feap (19—60 BL.),
Seanfeap (60—70 BL.), Ætlaðc (70—100 BL.).

EASSEANNE AN DAILL.

(5). Lá amáin, támig vall go dorpar tigse,
agur v'íap ré vénice aip mnaor-dáigé. Víultaðs ríre é, agur v'íap ré
ón dorpar é. Nuair a bñ ré aip
imteat, v'íap ré an mallaðt reo
mípi:

Im ná raið aip vo bainne,
Clúmað ná raið aip vo laðain,
Siðal ná raið aip vo leanb,
Agur feannað aip vo bð;
S go mba mó 'r go mba leitne an
laptar
A ðear ag 'ul tpi t'anam
Ná pléinti Conamara 7 rau a
beit tóibh nuðsáð.

(6). Ávair iad reo go tapair:

Guair mo mac-ra ip vo mac-ra 'un
na móna;
Guair mo mac-ra ip vo mac-ra aip
comþrað (éomþrað)
Tug mo mac-ra boc-ra bocra vo vo
mac-ra,
Ir éuip mo mac-ra vo mac-ra te
bæra i broll móna.

Cat beas, bneac, ballac aip tul
éun na heillige
Agur grem, bog, beas blomige 'na
béal.

Tomás mac Domhnaill, M.S.,
Carpleán an-Varðraigs.

SÉALA MAITÉ

10/6 BRABAÉT AR 15/6

FARÓIÚ TÉARMA CAIRTEACÁ COISLÉIBH.

Níos duanád fór ar Cairteacá Coisiltír Saorlát Éireann cun airgead do énuaísc agur ir fearr iad anoir ná rím.

SO OTÍ ANOIS.

Cornúis Cairteacá Coisiltír 15/6 an ceann agur i gceann 5 mbliadán bérí tár eir méadú go £1.

AS SEO AMAC.

Ar an tuan 18ao Meitheamh, 1928, cornóca Cairteacá Coisiltír 15/6 an ceann aé méadóea riad go £1/5 an ceann 10 mbliadán ar éis an lóar a ceannuiséad iad.

CEART FARÓISTE.

Cuirte duine go bhfuil Cairteacá Coisiltír anoir aige bérí ré de ceart aige iad a coinneál, má's mait leir é, ar feadh teicé mbliadán. Ni chuirfe an faróiú reo aon cùram ra mbriéir ar an realbóri; ni call tó aon fuasgra a chuir ipteac gur mian leir na Cairteacá do coinneál. Má coinniseap iad leanaí riad as méadú go ceann na noicé mbliadán. Féadfaidh freisin gacá eacpt nua a ceannóctar ar reo amac do coinneál ar feadh teicé mbliadán, má's mian rím.

AN CÁOI IONGANTAC.

Atá a tabhairt tout faoi'n roinnt nua reo ar noicé mbliadán tá rí le feiceáil ar taibhle reo leanar 'na dtugtar fisiúinti airgead le hagairt umhíneachádaítear Cairteacá:

AN MÉIR CAIRTEACÁ.	MÉIR AN CORTAÍR.	AN MÉIR FÉGANN TÚ AR MÁ COINNISEANN TÚ DO CÚRO CAIRTEACÁ AR FEADÓ
5	0 15 6	5 mblian amáin
9	3 17 0	1 0 0
10	7 15 0	5 0 0
25	19 7 6	10 0 0
50	38 15 0	25 0 0
100	77 10 0	50 0 0
250	193 15 0	100 0 0
500	387 10 0	250 0 0
		500 0 0
		10 mblian 10máin

Diotar Cairteacá ringe o'annu-luaéanna £1, £5, £10, £25 ná iolraísear ar £1 & £25 go dtí £500 (feic an tabhla ar luacanna ceannaisce) féadfa duine amán ná daomh le céile iad do éannaítear na féadfa iad do éannaítear ar iontaobhar.

BUINTÁISTÍ:

Uppatáir Stáit 'reath an Chait Coisiltír a énuaíscéann ar feadh 10 mbliadán £5/6/2 ar an scéad, Úr ar Úr—raop ó chám ioncuim. Ír féidir airgead o'fáil inítei uairi ar bith mar aon leir an úr inítei go dtí an dáta rím. Sgúbhinn Cláiríse neamh-ionairíse 'reath i náé Laighneacháin i luac agur naé dtéigean i n-eag. Ni h-iocatar aon tálá ná éilimé 'na taobh aon trád. Féadfa realbóri duine ná daomh o'annuim cun airgead o'fáil i scáir é fém o'fáil bair.

AN MÉIR IS MÓ IS FÉIDIR A SEALBÚ.

Féadfa doinne ruar le £500 cairteacá a bheit aige. £387/10/6 a scortar reo agur méadóea an méir reo go £650 i gceann 10 mbliadán; rím £262/10 mar brabád slan.

BUAIL TÚ DO SEALBÓIR?

Muna bhfuil aon cúro acu ceannaisce fór agad, cé bhfuíse tár caoi ir feairi cun an méir airgead ir féidir leat do ríapáil do chum ar Úr, Láthneac, ná a bheit páipítear ran uppatair náisiúnta reo naé bhfuil a fánpú le fágail agur naé call bheit eaglach' na tásá.

TÁ NA CAIRTEACÁ Á NÚSOL AS GAC OIFIG OIRGHEASCE AIRGEAD NÓ IR FÉIDIR IAD DO ÉANNAÍTEAR DO RÉIM MIOR-RIONTÚR CHÍD NA CUMAINN COISILTÍR.

Seobtar duitteacán 'na bhfuil gac eolur i míniú i n-aon Oifig Porta ná Danc aé é iappairí.

Le turleamh usdair fágáil ríomháití as an bphiont-Comhreoir Coisiltír, Baile Átha Cliath. (Ni call ríampa do chum ar an leictí). 2/S.4798.

AN MÁIT LEAT £5,000,000 ▲

COINNEÁL IN EIRINN?

Bheirte Saoráil na hÉireann an carn mórrim airgead gac bliain do Seán Óuirí i ngeall ar airgead Uppatáir, ar Lócráibh, ar Cionóirí agur ar Saoisal Daomh, agur caillíant ceart o'Éirinn reath £80 ar gac £100 de rím.

AN SAEDEAL-COMHLECT RAISDE UM URRAODAS NAISIÚNTA, TEORANTA

The Irish National Assurance Coy., Limited

WILLIAM P. Ó HIUGÍN

SRÁID LIAM, GAILLIM, I
DAILE ÁTA NA RIOS.

UÍOLTÓIR USDOARÁSAC GLUAISTEÁIN
MIC SIOLLA AN ÁTA.
DEASUÍSTEAR GAC SÓRT GLUAISTEÁIN
—NA MIREANNA A DAMEAS LE
AIBLÉIS AGUS EILE.

TRUCAIL AR LEIT I SCOMAIR
GLUAISTEÁIN A BRISTEAR O DAILE ▲

TÉARMAISÉACHT

(An leanamaint).

Heat: (1) Éalgsaú, elrcot 7 roter; elrcuo ml. 50b26 (longing: ess-lose); (2) Ro-tear, tear; (3) Urotáil; (4) (in animals) v. cliait, soibhéal, tml.; (5) Uruit ir tear (fever).

Heather. (1) Fraoc; (2) Fraoc gnáiríodach; (2) Fraoc boitgneach; (3) Fraoc Muire; (4) Fraoc clorgineach, tml.

Heir-loom: Seor fine, reo fine na fén rím 'na láim, TTebe 4575.

Hemlock: Muings-beara; (—juice) ruig na binne mipe, Harl. 546 (O'Grad. 178).

Henbane: Sáfann, Harl. 546.

Henchman: Seiptrí, reiptrí, R.I.A. Thang.

xxxvi, 312; valta.

Heptarchy: Seacht-mosach (n.).

Herald: Callaire.

Herbaceous: Lurbeannach.

Hereditary. (1) Opráec (n.); (2) An ruo a bhor ó glúim go glúim; (3) Dútcár; (4) Fineaigh, Mac. an lóair, xi., 132; —right, innme tar gheim.

Hermit: Oitpheabac.

Hero: (1) Sálaé, a muiú na ngalaé fial, C. O. Cleibe, 231; (2) Sóileac, 10. 199, 322; (3) Ceann nuaú, ceann nuaú a. trén fep, nam ceann 7 nua trén vicuntar, Leac. 442a, 1. b. Móta, 250a47.

Heroism: Niardácar (n.).

Heron: Corr-grian, Archiv, III., 185. Corr sláir, O'Conn. 23; corr éirs.

Hesitate: (at nothing) Nil locad aige rím ó aon ruo.

Hiatus: Méanú, ar imghabair menaíte, Sg. 8b 11 (a' réacáint méanaitse).

Hibernate: Dul i gcear (marb), oo-rúcupadair i céir marbótar ma antryp Saimpre Ériu II., 128, (téaréann riad i gcear marb rím aimpír gheimhridh).

Highlands: An ríab; na cnúic; (—of Scotland) Sæctaet Albán.

High water: (1) Uaictar láin, támis rí ipteac i n-uaictar láin; (2) Lán mara; (—mark) gnáite mara; S. na hálban, tuigean 4' láin.

Hidden: (1) Inéirde, inéirde, ml. 3108; (2) 1. b. fálaé.

Hide: (1) Seice; (2) Dian; (3) Choicéann.

Higgling: Stangaireacht.

Hilt: Domh-clann, ÓS., domhála (Ó Duinn. tml.).

Hinge: (1) Miomarslaé minarslaé, gl capto, Sg. 62b 7, a miomarslaéibh níne, Ériu II., 138, "out of the poles of heavens"; cc. Pedersen II., 55; (2) Luarnac, bhríonn luarnaca do séill; (3) Inpe.

Hip: (Joint), uball na leire; (2) Corós; (3) Ar mo gormán; (4) Leas ré láin ar éairí an capaill; (—roof) gabair éadaim.

Hippopotamus: Dáim ríleann (Meádon S.).

Hissing: Séroeal (ÓR.); cuacáisín (of eels).

History: Seanchar, rtain; (authentic)—rlon-Seanchar (rtain), (modern)—nuar-Seanchar (n.), (early)—cian treanchar (n.), (classical)—reanchar na Síreise 7 na Rómé, (social)—reanchar comhdonnaíte (n.), (cultural)—reanchar raoiréadachta, (industrial)—reanchar na nádáin; (economic)—reanchar an gaeil-eagair, r. na heacnamaiséacta.

Honour-price: Einaclann.

Hitch: (on rope) Cuacéig; uial.

Hoar frost: (1) Sioc liat; (2) Slairneoir reaca; (3) Uruict reoú (Cill Caoi).

Hoarseness: Pioblaé; piocán; cárpan (wheezing).

Holding: (investment) tár realb marbtearéac aige, cc. realbán bó; (land), gabáltar.

Holiday: (1) Liot-lá etacé (éatac) lit-láit, Féimeacár V., 400; (2) Lá raoife.

Hollow: Cuartaí, coguarta, cocuarta, TTebe 603, a éaruit éoibhino coguarta, ib 851; caibhnaí.

Hollow (of shield, tml.): Tuaim, i tuaim-

Ailte (i tuam a céile), Comm. 323; (of elbow), bac na mhe, (O'R., 71.); (of knee) iorgao, iorgao, ecrat, Aulac, 1854.
 Home: áit bunaró; baile, baile tuitéar, dochnar, dochnar uile, F. Ad. 190; dán, tias dum dám, L.U. 133a23.
 Home: (hit--) éuairí an t-árpáir i gcion; nácaidh ré rím go dtí é.
 Home: Olapt.
 Honourable: Eimeacáin, eimeacáin, eneacáin, R. Celt. 43118.
 Hood: (1) Coéall; culparo, culparit, A. Sean, 1219, coéall (ib. 4608).
 Hook: (fish) (1) Túbhán; (2) Éagsaú, aecat, gl. hamur, SS. 446; (3) Áicill, aicill, A. Sen. 721 (túbhán, ib.).
 Hopper (of mill): Cúb, cup .i. a hóct, i. lappan cupur int arbuí uaiti in cloch uachtair, Féimeacár 1, 140, cc. cùb bprón P. O. C. (Meyer, cup); cúb: uct, agur malpaic fir aici ma cùb (.i. an trod).
 Hopping: Áit éor ari bacóig, ari éor bacóige; at-léim.
 Horizontal: Comáthom, comáthomáin (n.); faon (n.).
 Horizon: Bun rpéime (n.); (true) rpéim-fáinne (n.).
 Hostage: (1) Órlaigio; (2) Eriome; (3) giall, cc. Ad. Sen 2058, 4761, 1059, 5368.
 Hough: An iorgao, ecrat, Aulac. 1854.
 Hour-glass: Uhlairne, Céitinn, THS., VII.
 Hovering: Éadair buaireas (Mac Iol., 71.)
 Huie and cry: Táipm, i iao-ra ag táipm ari ari feadór dhraigne, E. O. Cléire, 1281; i an tóip ma diaró.
 Huff: (in a-) Bí uraic ari; rruaic; rumóir (:earumóir?).
 Huguenot: Úgomeac (n.).
 Human being: (1) Seim, san seim ac mé pém; (2) Ni phab mac miosgallach beo ari an oileán; (---race) ton Adam—clóirí i do rpiong delbna dhuineta; den rpiong daonna.
 Humanists: Na héisgríte (n.).
 Humidity: Taire, tarpleac.
 Humiliation and sorrow: Suða, dap go demin maru fuair mé an suða; ó do spáð-ro fuair mé an suða.
 Hundredfold: Céad-éutphoma, cét-éutphuma, CZIV., 242, 28.
 Hungarian: Ungrae (n.).
 Hungary: An Ungair (n.).
 Hurlers: (1) Dáiríeoimí; (2) Iomáináit.
 Hurling: (1) Dáiríeoimí; (2) Iomáin.
 Husk: Crotal; colg; an crotal òifor ari an tison rím é an colg.
 Hurricane: Stoipm teintise; rpéimlinn; reordeadó gaoithe.
 Husbandry: Tír-eagair, san tírecon san tmeann, TTebe 1929.
 Hustler: (1) Rúrgaire; (2) Duine rpiong-árae; (3) Duine òifor antoirgeadó ag obair; (4) Duine antlárae.
 Hustling: An-clárae, tá ré an-clárae.
 Hyacinth: Úsga.
 Hypocrite: Sliomadóir

AN TART IS AN TRAOÍNAE.

Bí feap annpeo i mtheápmha faidó, a phab dánta ra mbraon aige. Bí ré tigéact abaire ari uairí a meádon oiféé, agur bí ré rúgaed go maic, aet an taist ag goilleamaint ari i gcomhurí. Cuaila ré an traoínae ag rseanáde, go phab glór cón gairdín rím aici, i go phab ré ag ceapadh gup taist bí uipé, marí bí ari pém. Seap ré, agur minne ré an piora seo d'ámpair.

Dá dtagáidh fém faoi mo déint agur reimim go h-aeráid dom dá uairiunn a' lá
 Dáimínn pléarc ari láir Loé Éinne 'S fliúfáinn do béalín i' do émordé i' do láir.

p. Mac T.
 a chéas ón a Áctair.

COLÁIRTE CONNACHT RA SPIREÁL

Beiró Rannganna ra Spireál ó'n gád lá de mhl go dtí an gád lá de luighnasa le haigairi munteoirí Saeoilge agur luict buairíte squaláireactas agur munteoirí céard-oideacais agur daomne eile.

Beiró craobh de'n coláiste as an scéadramain ruaitó.
 Le haigairi daomne mar sin tuas i mhl na luighnasa.
 AS TOSNUÍSADÓ AR AN GÁD LÁ DE LUIGHNASA.

Saé eolair ó—

Rúnaróe, coláiste connacóth sa Spireál,
 an spireál, i sco. na Gaillimhe.

An téarma ra Spireál, i Rop Muc, agur ari an gCnoc, le haigairi munteoirí squalle as torpnuíasadó ari an gád lá de mhl na luighnasa,

TOMÁR MAC DONNCAÓDA
A CLANN MAC

SLÉAS FOIRSEANTACTA,
 ÁDMAD SAEDÉALAC T COIGRSOC.
 SIMEARACT T DÉANAM TROSSÁIN
 ROTATÓIRI T LUÍT DÉANTA CARTACA
 INTREAB T TROSSÁIN TIGE.
 LARNAC FOIRSEANTACTA.
 UÍLIS T INNEALLACA DE CUNTE
 CINEAL.
 EARRAID SRÉID T CRIAD-TEMEAD
 FIAR ELEICTRÉACAS T NEIMH-
 SREANGARDEACTA.
 STÓRTA TÁITLIAGRAIS T SUAIL
 SÍOLTA ALIMUIRIDE.
 LUÍT DÉANTA CEMIS-LEASAISTE.
 ÁON-LUÍT DSOLTA DÍÚAIN (GUANO)
 PERÚI GSOMNACHTA.
 MUILLTE PLÁIR.
 LUÍT DSOLTA T REACTA BEATA, T
 COMCEANNARÓTÉ SINCLERA

TUSAIÓ DUR SEURO ÁRACÁIS DO'N
 CUMANN SAEDÉALAC IS FEARR
 AN CUMANN IDÉRNAC INSÍÚRÁL
 TEÓ.

N-AIGAIR TÓTEADÍN AGUS COITCINNE

SRÉID-OIFIG—48 T 49 SRÉID AN DÁMA
 AT CLÍAT.

NA POLASAITE IS IOMLDÍNE LE
 FASÁIL.

AS SIOPA

T. UI NEACHTAIN T A
CLÁINNE MAC

TÓ

BUAIRÓ CONNACHTA MAIDÍN
 LE TRÓRGÁIN T INNTREAB
 TIGE, UIRLÍP DE CUNTE
 CINEAL, BALL ACRAÍ, SPÉIRÓ,
 T EILE.

SRÉID NA SIOPAÍ, GAILLIMH.

CÉIM-RGÉAT: O NEACHTAIN, GAILLIMH.

COLÁIRTE NA h-10LÉS
GAILLIMH

CURSAÍ SAMHRAÍÓ

DO MEÁDON MUNTEOIRÍ,
 MUNTEOIRÍ SAEOLGE AGUR
 MUNTEOIRÍ I SCOITCEANN.

TÁ ROMNT ÁIT ANN GO FÓILL.
 CLÁIR, FUIRMEACA TARARTAIS PR.

ó'n

RÚNARÓE.

DU SEAP DÁ GAC SAEOLGEOMÍ I MUÁIL
 DÉA CLÍAT SAN AON APÁN DO CEANNACÉ
 AC

Eran

Cíinneide

AN T-ARÁN IS FEARR TD N-DÉANTAR

124 GO DTÍ 131 SRÉID PARNELL
 AGUR

DÁCUS NAOMH PADRAIG,
 BAILE DÉA CLÍAT.

SUTÁN—3141.

MÍL AON TRÍOPA IMP N CÁISÍ A ÓDEIL NSOF MÉ
 EAMARÓE SAEDÉALAC T FASÁIL ANN NÁ 45-

A. MOON, TECRANTA,

A ÓSOLAR CULTAF PEAP, NATA DAN T GAC SON
 TROINT ÉADAIS FEILEAR O'FE. DEAN, NÓ
 PAIRÓE.

FIONGSONTA ESLINTON. . N VILLIM

Printed for the Publishers
 At "Connacht Tribune" Printing Works
 Market Street Galway.